

БЕРАШНА ГУЛДИНА

«АЛЛАХІАХ ТЕШАРХ ЛАБЦНА»

200

ХАТТАРНА-ЖОП

Хьалхара дакъа

Жайна яздинарг: Нурдин кІант Іадлан

Дешхьалхе

Хастам бу вай кхоьллинчу АллахІна. АллахІера салават а, салам а хуьлда Іаламех кьинхетам бан ваийтинчу вайн Пайхамарна!

Цул тІаьхьа! Берашна а, иштта бакхийчарна а уггар хьалха довза дезарг шайн дин - Ислам ду. Ткъа Ислам - динехь уггар а коьртаниг – хІора бусалбанна шен Дела - АллахІ вовзар ду. И Іалашо кхочушъян, гулдина ду хІара жайна. ХІокху жайнахь довза таро хир ю АллахІах дерг а, Цуьнан сийлалла а, воккхалла а.

Жайна хІоттийна, хаттаршна жобпаш луш, дагахь латто а, кхета а атта хилийтархьама.

ХІара вовшахтохар кхочушхиллачул тІаьхьа, Іаьрбийн матте даьккхина, сан шайх волуш, Мисар махкара Шайх Вахьид Іабдус-Салам Бали (АллахІа Іалашвойла иза) цІе йолчу Іеламстаге дешийтира ас, гІалаташ нисдайт а, хІара доьшучун дог паргІат хилийта а Іалашонца, хІунда аьлча, тахана вайнахана юккъехь чІоѓа Іаткъааме лаьтташ ду товхьидах доьзна долу хаттарш.

Цундела, хІара доьшучунна синтеме хир дара-кха аьлла, юккъехь гІалаташ ду я дац билгалдохуш, ахІлус-суннахІ волуш, дуьнен тІехь вевзуш волчу динан Іилманчас дешна, хьаьжна, таллам бина кхунна.

ТІаккха цо, хІара дешна ша ваьлча, лахахь долу дешнаш яздира.

Ткъа сан шайхо соьх Усайлана олу, цундела ша аьллачу дешнашна юккъехь сан цІе иштта яьккхина цо.

АллахІе доьху ас, хІара жайна беркате дар а, кху жайнахь сан гІалат билгалдина, сайга хаам бинчух къинхетам бар а.

АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“Къуръанан ойла ца йоте цара? Ткъа иза АллахІ воцчуьнгара хиллехъара, цу чохь дуккха а цхъаьнацадараш карор ма дара царна”**.

[Сурат: ан-Ниса́ъ, а́йат: 82].

Вайна цу а́йатехь билгалдолу, гІалат хиларха лардинарг АллахІан Къуръан бен цахилар.

Шайх Вахид Абдус-Салам Балин

(Аллаһа Галашвойла иза!)

дешхьалхе:

مقدمة وحيد بالي

الحمد لله رب العالمين، والصلوة والسلام على
خاتم الأنبياء والمرسلين وعلى آله وأصحابه أجمعين
وبعد.

فقد وقفت على رسالة (سؤال وجواب للأطفال)
للشيخ الكريم / أُوَيْلَان نور الدين، فوجدت كتاباً
سواءً ميسراً، قد عرضت العقيدة الإسلامية
بأسلوب رائع ~~مفصل~~ مناسب للأطفال والمبتدئين
فجزى الله المؤلف خير الجزاء وجعله في
ميزان حسناته

وكتبه الفقير إلى عفوره

وحيد بن عبد السلام بالي

١٤٣٧ / ١ / ٧ هـ

Вахъид Балин дешхълхе

Хастам бу Іаламийн Дела волчу АллахІна!

Салават-салам хуълда Пайхамарийн а, Элчанийн а мухІар хилла волчу (Мухъаммадна а), цуьнан доьзална а, цуьнан берриге асхъабашна а. Цул тІаьхъа:

Со хъаьжира ларамечу вашас, Нурдин кІанта Усайлана, яздинчу **«Берашна 200 хаттарна жоп»** цІе йолчу жайне.

Суна иза карийра кхета атта яздина жайна. Іаламат хазачу некъаца бусалба динан Іакъидат йовзуьйту цо, берашна а, Іакъидат Іамо волалушволчунна а кхета атта хир долуш.

АллахІа диканца бекхам бойла хІара жайна яздиначух, цуьнан дикачу Іамалийн терзан тІе а дуьллийла Цо иза!

ХІара яздина шен Делера гечдар хъаштдолуш волчу Вахъид Іабдус-Салам Балиса.

7/1/1437 шо.

1-ра хаттар: Иманан маса бух бу?

Жоп: Иманан ялх бух бу:

- 1- АллахІах тешар
- 2- АллахІан маликех тешар
- 3- АллахІа диссийна долчу жайнех тешар
- 4- АллахІа бахкийтина болчу Элчанех тешар
- 5- Къематдийнах тешар
- 6- АллахІан кхиэлах тешар

Иманан хьалхара бух

“АллахІах тешар”

бу

2-гІа хаттар: АллахІ хиларх тешаш воцург я шеконшкахь верг бусалба хуьлий?

Жоп: АллахІ хиларх тешаш воцург я АллахІ хиларх шеконашкахь верг - иза керста ву.

3-гІа хаттар: АллахІах тешар муха хила деза?

Жоп: АллахІах тешар хила деза баккъал а, даггара, Цул хьалха хилла цхьа а хІума а доцуш, я Цул тІаьхьа цхьа а хІума дуьсур доцуш, ша цхьаь верг ву Иза, шех тера цхьа а хІума доцуш, я Шеца цхьа а накъост воцуш, я шен доьзалхо а воцуш, я шен зуда а йоцуш, цу кеппара ша АллахІ цхьаь хиларх теша веза.

4-гІа хаттар: АллахІна лийнарг я цунах кхаьрднарг бусалба хуьлий?

Жоп: АллахІна я АллахІа бахкийтинчу Пайхамарех муьлхха а цхьана Пайхамарна, я АллахІа доссийначу Къуръанна, я бусалба динна лийнарг, я царах муьлххачух кхаьрднарг керста ву, бусалба динна чуьра араволуш ву.

5-гІа хаттар: Иманан ялх бухах муьлхха а цхьана бухах тешаш воцург бусалба хуьлий?

Жоп: Ца хуьлу. Бусалба хила, цу ялхе баххех тешаш хила веза.

6-гІа хаттар: “Иман” бохург хІун ду?

Жоп: “Иман” бохург Іаьрбийн маттахь: “тешар” бохург ду. Ткъа шарІехь “иман” бохучун маьІна - маттаца АллахІ а, цуьнан Элча а бакъвеш, дагца цушиннах теша а тешаш, маттаца а, дагца а, дегІан меженашца а цушимма бохучуьнца Іамалъяр ду.

7-гІа хаттар: Иман совдолуш а, оьшуш а дуй?

Жоп: Ду. Иман совдолу, эша а оьшу.

8-гІа хаттар: Иман сов муха долу?

Жоп: Иман совдолу лай АллахІна герга мел хуьлу а, муьлхха дикачу Іамалшкахь совваларца а. Масала: ламазаш шен хенахь дарца, суннат ламазаш дарца, АллахІ хьехаварца, Къуръан дешарца, Пайхамаран (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) суннат лардарца, деца, ненаца дика хиларца, я иштта кхин муьлхха а дикачу Іамалшкахь совваларца.

9-гІа хаттар: Иман эша муха оьшу?

Жоп: Иман оьшу, лай АллахІна гена мел хуьлу, муьлхха Іеса хІуманаш леладарца. Масала: къаьркъанах кхетарца, я тонка озарца, я эшаршка ладогІарца, я деца, ненаца вон хиларца, я оьзда доцу къамел дарца, я иштта уьш санна кхидерш леладарца.

Иштта иман оьшу парзаш дитарца а. Масала: ламаз дитарца, я мархин бутт кхабар дитарца, я закят дІадалар дитарца, я иштта и санна кхидерш дитарца.

10-гІа хаттар: Лена тІехь АллахІна дІадала дезаш долу хьакъ хІун ду?

Жоп: Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) аьлла: “АллахІна хьалха лешна тІехь долу хьакъ - цара Цунна Іибадат дар ду, Цуьнца ширк ца деш”.

[Бухарі: 2856]

11-гІа хаттар: АллахІа кху дуьненахь адамаш а, жинаш а кхолларан бахьана хІун ду?

Жоп: АллахІа адамаш а, жинаш а Шена Іибадат дайта кхоьллина ду.

12-гІа хаттар: Далил хІун ду, АллахІа адамаш а, жинаш а Шена Іибадат дайта кхоьллина хиларан?

АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “Ша адам а, жин а кхоьллина ма дац шена Іибадат дайта бен”.

[Сурат: аз-Зарийат, айат: 36]

13-гІа хаттар: ТІаккха, кху дуьненахь кхин хІумма лела ца деш, я дуьненан даьхни ца лобхуш, деккѡа Іибадат деш Іан веза бохург ду иза?

Жоп: Дац. АллахІа хъайна хъанал дина долу муьлхха а гІуллакх леладе, хъанала рицкѡа а лаха, делахь а рицкѡа лахара, цхѡа а хъайн гІуллакх леладара ма хилийта АллахІан дин дитина, масала: шен хеннахь ламаз дан аьтто боцуш, я рузба дитина бен, бан ца луш болу болх бита, я иштта долу гІуллакх а дита бохург ду, я маж лело, я хъижаб лело йиш йоцуш болу болх бита бохург ду, хъайна хъанала рицкѡа а лаха, хъанала долу муьлхха а хъайн гІуллакх а леладе, АллахІан дин диц ца деш, хъайн коьрта Іалашо АллахІан дин а, цунна Іибадат дар а хилийта, и шиь ца дуьтуш хъанала долу муьлхха а хъайн гІуллакх де, хъанал долу хъайна мел деза а рицкѡа лаха.

14-гІа хаттар: Іибадат бохучух лууш дерг хІун ду?

Жоп: Іибадат бохучух лууш дерг - АллахІна муьтІахь хилар ду, цо де бохург дарца, цо ма де бохург дитарца.

15-гІа хаттар: АллахІ хъашт долуш вуй ткѡа Ше леша Шена деш долу Іибадаташ?

Жоп: Вац. АллахІ Ша кхоьллинчу цхѡана а хІума а, я цара деш долучу Іибадаташ а хъашт долуш вац, кху дуьнен тІехь мел долчу адамо АллахІна Іибадат дича, цуьнан сов долуш цхѡа а хІума дац, я и массо адам цу АллахІна Іеса хилча, цуьнан оьшуш а дац цхѡа а хІума, лешна шайна ду цара Іибадат дича а, ца дича а, АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“Дика диначунна шена дукха иза, ткѡа вон диначунна а ду шена”**.

[Сурат: ал-ЖасіяхІ, айат: 15].

16-гІа хаттар: АллахІа Ібадат кѳобалдан, маса бехкам кхочушила беа?

Жоп: Муълхха а тайпа Ібадат кѳобалхиларан бехкамаш шиъ бу:
Хьалхарниг: адамо ша деш долу муълхха а Ібадат цІенна, цхьана АллахІан дуьхьа дар, нахана гайтархьама ца деш.

ШолгІаниг: Адамо ша деш долу муълхха а Ібадат вайн Пайхамара (саллаллахІу Іалайхи ва саллам) диначу куьцехъ дар.

17-гІа хаттар: Нагахъ Далла Ібадат дечо оцу шина бехкамах муълхха а цхьаъ кхочуш ца бинехъ, и Ібадат АллахІа кѳобул деш дуй?

Жоп: Муълхха а Ібадатехъ лакхахъ бийцина и ши бехкам кхочуш ца хиллехъ, АллахІа и Ібадат кѳобаладеш дац.

Масала: Ахъ, доггах АллахІан дуьхьа мел дукха ламазаш дарх а, я ахъ мел дукха сагІанаш дахарх а, я ахъ мел дукха марханаш кхабарх а, я ахъ мел дукха АллахІ хьехорах а, АллахІа и гІуллакхаш хьобгара кѳобалдеш дац, нагахъ ахъ и гІуллакхаш, вайн Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) муха дина хьаьжна, цо ма-дарра ца динехъ.

Нагахъ, айхьа мел деш долу ламазаш, я сагІанаш дахар, я марханаш кхабар, я АллахІ хьехор - и Ібадаташ ахъ вайн Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) динначу кепар дина делахъ а, амма цІеначу даггара АллахІан дуьхьа ца динехъ, нахана хьалха рияан динехъ, тІаккха а АллахІа хьобгара и гІуллакхаш кѳобалдеш дац.

Нагахъ айхьа деш долу хьайн ламазаш, я сагІанаш дахар, я марханаш кхабар, я АллахІ хьехор, иштта кхиндолу муълхха а Ібадат цІеначу даггара, АллахІан дуьхьа а дахъ, рияана доцуш, цу кеппара, вайн Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) муха дина хьожуш, цо ма-дарра дахъ, тІаккха АллахІа кѳобалдо хьан Ібадат, цунах мела а язбо хьуна.

18-гІа хаттар: “Рияъ” бохург хІун ду?

Жоп: “Рияъ” бохург ша еш йолу Іамал нахана гайтархьама яр ду, цара ша хесто лууш. Масала: ламазаш до, я марханаш кхобу, я сагІанаш доху, я маъждиге лела, я Къуръан доъшу, иштта кхин муълхха а Іамал йо, нахе ша хаставайта лууш, нахе шена иман долуш стаг ву алийта лууш.

19-гІа хаттар: Рияца йина йолу Іамал АллахІа къобалйой?

Жоп: Рияца йина Іамал шина декъе екъалуш ю:

1- Іамалъян дІаволалучу хенахъ дуьйна а рияъ дан дагахъ волуш йолор ду. Масала: ламаз дан дІахІуттучу хенахъ дагахъ рияъ долуш дІахІоттар. Иштта кхин муълхха а Іамал елахъ а, ткъа и Іамал АллахІа къобал еш яц.

2- Іамалъян волавелла а волуш, цу юккъехъ рияъ иккхи цуьнан даг чу. Масала: ламаз дан дІахІуттучу хенахъ, дагахъ цІенна АллахІан дуьхьа ламаз дан аьлла, ният а долуш дІахІоьттина стаг, ткъа цул тІаьхьа ламаз дечу юккъехъ чувеанчу цхъанна хьалха рияъ ди цо, шен ламаз хьалхачул кхин а хазачу куьцехъ дарца дойла цо и, я шен сужудехъ дукха Іарца дойла цо и, я и шен ламаз дахдарца дойла цо и. Нагахъ цо шен даг чу иккхина долу и рияъ хьем боцуш, катоьххана шен дагара дІадаьккхинехъ, шен ойла АллахІна тІе а яхийтинехъ, и Іамал къобал хир ю цуьнан. Нагахъ цо шен даг чу иккхина долу и рияъ шен дагара катоьххана, цу минота дІа ца даккхяхъ, цхьаболчу Іелам-наха цо еш йолу и Іамал йоьхна лоруш ю аьлла, ткъа кхечара и Іамал йоьхна ца лору аьлла.

20-гІа хаттар: “Ният” бохург хІун ду?

Жоп: “Ният” бохург цхьаъ дан ойла сацар ду.

21-гІа хаттар: Дина ният а доцуш, йина Іамал АллахІа кѳобальѳеш юй?

Жоп: Яц. Муълхха а еш йолчу Іамална ният хила дезаш ду. Масала: вохвелла, я кхечу гІуллакхна аьлла, шен ши куьг дилина, бага, мер чу хи а кхерзина, юьхь а йилина волуш дагадаеа цунна ша ламаз эца дезаш хилар, тІаккха ша, ши куьг дилина, бага, мер чу хи кхерзина, юьхь йилина аьлла кхидІа пхьяьрсаш дуьлуш дІаваха мегар дац цунна, хІунда аьлча цуьнан, ламаз эца воллукха со хІинца аьлла, ният ца хилла ша дІаволалучу хенна юьххьехь, цундела шен ният а дина, дуьххьара дуьйна юха волавала деза цуьнан ламаз эца. Иштта ду кхийолчу муълхха а Іамалехь а.

22-гІа хаттар: Далил хІун ду муълхха а еш йолчу Іамална ният хила дезаш хиларан?

Жоп: Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) аьлла: “Бакъала, ерриг Іамал ниятшка хьяьжжина ю”.

[Буха́ри: 1]

23-гІа хаттар: Ният дагца а, маттаца а дан дезаш дуй?

Жоп: Дац. Ният дагца дан дезаш ду, ткѳа маттаца дан дезаш дац.

24-гІа хаттар: Маттаца дан мегар дуй ният?

Жоп: Мегар дац.

25-гІа хаттар: Ният маттаца дан цамагаран бахьана хІун ду?

Жоп: Пайхамара а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам), я цуьнан асхьябаша а ният маттаца дина цахилар ду. Ният дагахь хилчахьана тоьуш ду, маттаца баха оьшуш дац.

26-гІа хаттар: Пайхамара а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам), я цуьнан асхьабаш а дина цахиларха ният маттаца, вай дан хІунда ца мега и, вон хІума а ма дац иза?

Жоп: Іаишата (АллахІ реза хуьлда цунна) дийцина, АллахІан Элчано (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) элира аьлла: **“Нагахь цхьамма Іамал йинехь Оха е аьлла а йоцу, иза кьобалйийр йолуш яц”**.

[Муслим: 1718]

ТІаккха Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) маттаца ният де аьлла а, я ша дина аьлла а цхьана меттехь дац.

Кхеча хьадисехь Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) аьлла: **“...Керла юкьа мел даьккхина хІума бидІат лоруш ду, ткьа массо а бидІат - тилар ду, массо а тилар жоьжахате гІур долуш ду...”** .

[Насáй: 1578]

ТІаккха маттаца ният Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) дина а ца хилча, керла юкьадаьлла хуьлу и, ткьа керла юкьадаьлла хІума - бидІат ду, боху Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам), ткьа бидІат - жоьжахати чохь хир долуш ду а боху Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам).

27-гІа хаттар: Ният дагахь дан деза бохург, ша деш долу ният маттаца схьа а ца олуш, дагахь ала деза бохург дуй?

Жоп: Дац. Хьайна дага даийта деза, бохург ду, хьо хІун дан гІерташ ву. Масала: хьо ламазе хІуттучу хенахь, муьлха ламаз дан гІерташ ву, дагадоуьйту ахь, тІаккха: **“АллахІу акбар!”** олий, хьайн ламаз дІадоьхку ахь.

Нагахь хьо ламаз оьцуш велахь, хьо ламаз эца гІерташ вуйла дага доуьйту ахь, тІаккха: **“БисмиллахІ”** олий, хьайн ламаз эца дІаволало хьо.

Хьо марха кхаба гІерташ велахь, кхана марха кхобур дукха ас аьлла, хьайна дагадеа хьуна, иза хьан ният лоруш ду, иштта кхийолчу Іамалшкахь а ду.

28-гІа хаттар: Ібадат маса декъе декъало, хІоранна а масалш далаш довзийтахьа уьш?

Жоп: Ібадат деа декъа декъалуш ду:

1- ДегІаца деш долу Ібадат ду, масала: ламаз дар, марха кхабар, хьаьжцІа вахар, иштта кхидерш а.

2- Маттаца деш долу Ібадат ду, масала: Къуръан дешар, АллахІ хьехор, Іуьйранний, иштта суьйранний доьшуш долу азкарар дешар, АллахІе доІанаш дар, АллахІе кхайкхар, иштта кхидерш а.

3- Даьхница деш долу Ібадат ду, масала: закят даккхар, сагІина хІума ялар, шен даьхница кхин муьлхха а дикачу гІуллакхна харжъар.

4- Дагца деш долу Ібадат ду, масала: болх АллахІна тІебиллар, АллахІ везар, АллахІах кхерар, иштта кхидерш а.

29-гІа хаттар: Оцу Ібадаташха цхьа а Ібадат АллахІ воцчунна дан мегаш дуй?

Жоп: Мегаш дац. ХІунда аьлча муьлхха а Ібадат цІе йолуш долу гІуллакх АллахІ воцчунна дар ширк лоруш ду.

30-гІа хаттар: “Ширк” бохург хІун ду?

Жоп: “Ширк” бохург АллахІаца накъост нисвар ду.

31-гІа хаттар: Маса декъа декъало ширк?

Жоп: Ширк шина декъа декъало:

1- Доккха ширк.

2- Жима ширк.

32-гІа хаттар: Доккха ширк муълха ду?

Жоп: Доккха ширк, масала: бозбуунчалла леладар, шена хиндерг хаъа бахар а, АллахІ воцчуьнга пайда бало, я зен дало аьлла тешар, АллахІ воцчуьнга дехар, АллахІ воцчуьнга кхайкхар, АллахІ воцчунна тІе болх биллар.

Иштта цу кеппара доккхачу ширкана юкъадогІуш ду лакхахъ вай дийцинчу Іибадатийн деа декъах муълхха а цхъаъ АллахІ воцчунна дар.

33-гІа хаттар: Жима ширк муълха ду?

Жоп: Жима ширк, масала: бІаьрг ца хилийта бохуш, цІен бехчалг ехкар; я лан дІатохар; я сийна бІаьрг оллар; я баІ оллар. Я, даьсса ведар дохьуш цхьаь дуьхьалкхетча; я цициго некъ хадийча, некъ ца тов бахар. Я, берана бІаьрг хилча, туьха хьовзадар; я дагар доьхку аьлла, куьйгах тай дехкар; я гороскопе хьажар, иштта кхин царах тера мел дерг а.

Иштта цу кеппара жимачу ширкана юкъадогІуш ду - хІума хуучунна я палтосучунна тІевахар.

Иштта цу кеппара жимачу ширкана юкъадогІуш ду - муьлхха а айхьа деш долу Іибадат рияана дар, АллахІан дуьхьа а доцуш.

Иштта цу кеппара жимачу ширкана юкъадогІуш ду - АллахІ воцуш муьлхха а цхьана кхечуьнан цІарах дуй баар.

Иштта цу кеппара жимачу ширкана юкъадогІуш ду - масала: ша цхьаь дийра ду олучу хенахь, АллахІна а, хьенехана а лаахь дийр ду ас аьлла, алар.

Иштта цу кеппара жимачу ширкана юкъадогІуш ду - заманна лер а, мохана лер а.

34-гІа хаттар: Доккхачу ширканний, жимачу ширканний юккъехъ хІун башхалла ю?

Жоп:

1- Доккха ширк дича, адамо ша далале хьалха тоба а дина, и дитина а доцуш, цуьнан Іожал хилахъ, АллахІа геч ца до цунна. Ткъа жима ширк – нагахъ адаман ша далале хьалха тоба а дина, и дитина а доцуш, Іожал хилахъ, АллахІа Шена лаахъ гечдийр ду цунна Шен комаьршонца, ткъа Шена лаахъ Іазап лур ду цунна Шен нийсонца.

2- Доккха ширк даро адамо мел йина Іамалш йохайо, ткъа жимачу ширко - и ширк юкъадеана йолу Іамал бен ца йохайо. Масала: цхьанна хьалха рияъ деш, ламаз ди цхьамма, цо дина долу и ламаз къобалдийр долуш дац, амма кхийолчу Іамалашна зен дийр дац цо.

3- Доккха ширк дича, бусалба дин чуьра араволу, ткъа жима ширк дича, бусалба дин чуьра ара ца волу.

4- Нагахъ доккха ширк дина стага, ша валале хьалха тоба данза а волуш, и дитанза а волуш валар нислахъ, даиманна а жожжахатехъ хир ву, цкъа а ара ца волуш, ткъа жима ширк динарг, АллахІа Шена лаахъ, цо диначу ширкан бараме хьабжжина, жожжахате а вахийтина, цул тІабхьа цигара аравоккхур ву и Шен нийсонца, Шена лаахъ, цунна гечдийр ду Цо, жожжахате а ца вохуьйтуш, Шен комаьршонца.

35-гІа хаттар: АллахІ воцчуьнан цІарах дуй бааран куц муха ду?

Жоп: Иза - АллахІ воцуш муьлхха а кхечу хІуманан цІарах дуй баар ду. Масала: сийначу стигалора! Іаьржачу лаьттора! Вайн Пайхамарора! Делан Элчанора! Вайн Эвлияор! Вай гІон долчу эхартора! Вайн дахарора! Делан беркатора! Иштта, АллахІан цІей, Цуьнан куьцошший доцуш, муьлхха а хІуманан цІарах биьна дуй цу юкъабогІу.

36-гIа хаттар: АллахI воцчуьнца дуй баар ширк хIунда ду?

Жоп: Ибн Iумара (АллахI реза хуьлда цунна) дийцина шен хезнарг АллахIан Элчано (саллаллахIу IалайхIи ва саллам) олуш: “АллахI воцчуьнца дуй биъначо ширк дина”.

[Абу Дáвуд: 3251]

37-гIа хаттар: Баа магош болу дуй муьлха бу?

Жоп: Баа магош болу дуй, муьлхха а АллахIан цIерашха цхъана цIарца, я АллахIан куцошха цхъана куьцаца биънарг бу. АллахIан цIерашха цхъана цIарца дуй бааран масал кху кепара ду: ВаллахIи! я БиллахIи! я ТаллахIи! иштта кхин муьлхха а АллахIан цIарца магош ду дуй баар.

Ткъа, АллахIан куцошха цхъана куьцаца дуй бааран масал кху кепара ду: Делан Къуръанора! Делан вазаллора! Делан сийлаллора! Делан воккхаллора! Иштта кхин муьлхха а АллахIан куьцаца дуй баар магош ду.

38-гIа хаттар: Къуръан АллахIан куьцашна юкъя муха доьду?

Жоп: Къуръан - АллахIан къамел ду, цундела иза АллахIан куцошна юкъара ду, тIаккха Къуръанаца дуй баа магош ду.

39-гIа хаттар: Бакълуьйш, АллахI воцчух дуй кхоллар къа ду доккха лоруш, я АллахIаца къера дуй кхоллар ду доккха лоруш?

Жоп: Бакълуьйш, АллахI воцчух дуй кхоллар къа доккхаха лоруш ду.

40-гIа хаттар: ХIунда ду, бакълуьйш, АллахI воцчуьнан цIарах дуй кхоллар къа доккха лоруш?

Жоп: АллахIаца къера дуй кхоллар дакххийчу къиношха лоруш ду, ткъа АллахI воцчуьнан цIарах дуй кхоллар - жима ширк ду, ткъа жима ширк дакххийчу къиношлахь доккха къа лоруш ду.

41-гIа хаттар: АллахI воцчуьнан цIарах дуй биъначо хIун дан деза?

Жоп: АллахI воцчуьнан цIарах ца хууш, я хууш дуй биъначо цунна тIаьххье хIара дешнаш ала деза: “Лá илáхIа иллаллахI”.

42-гІа хаттар: Нагахь цхьамма АллахІан цІарах дуй кхуллуш цхьаь ехась, хІун дан деза?

Жоп: АллахІах дуй а кхоьллина, цхьамма цхьаь еча, цо ехнарг дІаяла еза. Ткъа нагахь цо цхьаь дар дехнехь, цо бохург дан а деза.

43-гІа хаттар: Нагахь цхьамма, АллахІах дуй кхуллуш, ехна хІума шена чІогІа хьашт йолуш хІума елахь, я дІаяла аьтто боцуш хІума елахь, хІун дан деза?

Жоп: АллахІах дуй кхоьллина, ехна хІума дІаялар, иза АллахІ вазваран дуьхьа ду, иштта ехна хІума дІаяла аьтто боцуш хІума елахь, я чІогІа шена хьашт йолуш хІума елахь, хІумма дац дІа ца елча.

44-гІа хаттар: Нагахь цхьамма, АллахІах дуй кхоьллина, вон хІума де бахась, я вон хІума деш шена гІо де бахась, я бакъду - дац ца хуу элдита даржаде бахась, я дика хІума дита бахась, хІун дан деза?

Жоп: Ишттачу хьолехь цуьнан къамел тергал дийр дац.

45-гІа хаттар: Ширк - даккхийра къинойх лоруш ду я кегийра къинойх ду?

Жоп: Ширк - уггаре а доккха къа лоруш ду. Ширк дича, бусалба дина чуьра араволуш ву, ІабдуллахІа (АллахІ реза хуьлда цунна) дийцина, Ша Пайхамаре (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) хьаттира аьлла: “АллахІна гергахь уггар доккха къа муьлхарг ду?” цо элира: **“Ахь АллахІца накъост вар ду, Цо хьо кхоьллиннашехь...”**.

[Бухарі: 4477]

46-гІа хаттар: Ширк деш, цунах дІахаьдда а воцуш, я шегара даьллачу ширканна дохковаьлла, тоба дина а воцуш, веллачунна АллахІа гечдой?

Жоп: Ца до. ХІунда аьлча ширк - уггаре даккхийчу къинойх а доккха къа лоруш ду. АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“Баккъал а, АллахІа геч ца до, Шеца ширк дарна”**.

[Сурат: ан-Нисаь, айат: 48]

47-гІа хаттар: Нагахь, ширк дина, амма ша валале хьалха, цуьнах кхета а кхетта, иза Іад а дитина, АллахІе шена гечдар дехча, гечдой АллахІа?

Жоп: Ша диначу ширкашна ша валале хьалха дохко а ваьлла, уьш Іад а дитина, АллахІе гечдар дехча, АллахІа гечдо цунна. АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“АллахІ ву-кх дерриге къиношна гечдеш”**.

[Сурат: аз-Зумар, айат: 53]

Амма, нагахь дохко ваьлла а воцуш, веллехь, цкъа а гечдеш дац цунна, АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“Баккъал а, АллахІа геч ца до, Шеца ширк дарна”**.

[Сурат: ан-Нисаъ, айат: 48]

48-гІа хаттар: Ширк дина, цу тІера юха а ца волуш, дохко а ца волуш, веллачунна хІун бекхам хир болуш бу?

Жоп: Ширк дина, цунах юха а ца волуш, я дохко а ца волуш веллачуьнан бекхам, даимна а жобжахатехь, цкъа а цу чуьра ара а ца волуш вагар бу. АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“АллахІца ширк динарг, иза милла велахь а, цунна АллахІа хьарам йина ялсамане, цуьнан воьрзу меттиг жобжахати а ю-кх”**.

[Сурат: ал-МаидахІ, айат: 72]

49-гІа хаттар: Ширк доцуш, кхидолу доккха къа латийча, бусалба дина чуьра араволуш вуй?

Жоп: Вац. Даккхийра къинош латийча, бусалба дина чуьра араволуш вац, цуьнгара ширк а, иштта кхидолу муьлхха а бусалба динах воккхуш долу хІума даьлла мел доцу.

50-гІа хаттар: Даккхийра кѣинош леточуѣра сецна а воцуш велларг жожжахатехь хир вуй?

Жоп: Бусалба а волуш, даккхийра кѣинош летош, уѣш Іаддитина а воцуш веллачуѣннан гІуллакх АллахІехь хир ду. Шена лаахь - гечдийр ду АллахІа цунна, ткѣа Шена лаахь - цо динчу кѣинойн барамехь Іазап лур ду АллахІа цунна. Делахь а, цѣа хІума ду, билгалдаккха дезаш, вай ала йиш яц, иза жожжахате вахана, нагахь и бусалба хиллехь, делахь а, цуѣннан чаккхе ма вон хили-кха аѣлла, ала йиш ю, АллахІа цунна Іазап даларна кхерам буйла а хаѣа вайна. Нагахь муѣлхха а цѣа дика стаг, даккхийрачу кѣиношха ларлуш а волуш, АллахІан новкѣахь а волуш веллехь, иза ялсамане вахана аѣлла, ала а йиш яц вайн, делахь а вайн ала йиш ю - цуѣннан чаккхе хаза хили аѣлла, ишттаниг ялсамане вахана хиларе сатуѣсийла а ю вайн.

51-гІа хаттар: Ширк доцуш, кхидолу даккхийра кѣинош муѣлха ду?

Жоп: Ширк доцуш, кхидолу даккхийра кѣинош ду, масала: деца-ненаца вон хилар ду. Бехкбоцу бусалба стаг вер ду. ХІума лачкѣор ду. Кѣаѣркѣа мийлар ду, я кхин муѣлхха корта бахош йолу хІума лелор ду. Бозбуунчалла лелор ду. Палтийсар а, тисийтар а ду. ХІума хаѣа бохучу нахах тешар ду. Божарий зударех тарбалар а, иштта зударий божарех тарбалар а ду. Рузба дитар а ду. Хѣаткѣах цІано ца яр ду. Ца догІучунна наѣІалт кхайкхор ду. Иштта кхидІа а.

52-гІа хаттар: Адамийн кѣинош мича хенахь дуѣйна дІаяздан доладо?

Жоп: Кѣинош тІе дІаяздан доладо адам гІеметтадахча.

53-гІа хаттар: ГІеметта хІотталц кѣинош тІеяздеш ца хилча, бере ламаз дайта гІерта а, марха кхабийта гІерта а оѣшуш дуй?

Жоп: Оѣшуш ду. Бере жималлехь дуѣйна а иза бусалба дине марздалийтарѣама, ламаз дайта а деза, марха кхабийта а деза, иштта кхийолу Іамалш а кхочуѣѣйта еза.

54-гІа хаттар: ГІеметтадахале кхелхина бер ялсаманехь хир ду я жьожухатехь хир ду?

Жоп: ГІеметтахІоттале хьалха кхелхина долу бера ялсаманехь хир ду.

55-гІа хаттар: Да-нана а керста долу бер гІеметтахІоттале хьалха кхелхича, ялсаманехь хир ду я жьожухатехь хир ду?

Жоп: Да-нана керста долуш, гІеметтахІоттале хьалха кхелхина бер, цхьаболчу Іеламнаха, АллахІна бен ца хаьа и мичахь хир ду аьлла. Ткъа кхиболчу Іеламнаха уьш ялсаманехь хир ду, ялсаманерчу нехан хьадалчаш хир ду уьш аьлла, иза нийсох дерг ду.

56-гІа хаттар: Уггаре а чІогІа АллахІа ма де аьлларг хІун къа ду?

Жоп: Ширк дар ду.

57-гІа хаттар: Уггаре а чІогІа АллахІа де аьлла, омра дина тІедиллинарг хІун ду?

Жоп: Тавхьид ду.

58-гІа хаттар: “Тавхьид” бохург хІун ду?

Жоп: “Тавхьид” бохург АллахІ цхьаь вар ду, дерриг Іибадаташ цхьана АллахІна бен ца деш.

59-гІа хаттар: Уггаре хьалхара важиб хІун ду бусалбанна тІехь долу?

Жоп: Тавхьид Іамаяр ду.

60-гІа хаттар: Тавхьид хІунда Іамош ю?

Жоп: АллахІ вовзархьама. Ша Іибадат деш верг шена вовзийтархьама. Ша хьанна Іибадат деш ву хаийтархьама. АллахІна Іибадат дархьама, Цуьнца накьост ца нисвеш. Ширках шен дог а, ша деш долу Іибадат а цІандархьама.

61-гІа хаттар: Тавхьид маса декъа екьало?

Жоп: Тавхьид кхаа декъа екьало.

62-гІа хаттар: Муълхарш ду тавхьидан кхо дакъа?

Жоп:

1- Олаллехь АллахІ цхьаъ вар: иза - массо а хІума кхолларехь а, массо а хІума лелорехь а, массо а хІуманна олалла дарехь а, массо а хІуман паччахь хиларехь а, цу дерригенехь а АллахІ цхьаъ вар ду.

2- Ибадатехь АллахІ цхьаъ вар: иза - массо а тайпана Ибадаташ цхьана АллахІна дар ду.

3- АллахІ цхьаъ вар ду, АллахІа а, Цуьнан Элчано а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) йийцинчу АллахІан цІерашкахь а, Цуьнан куьцашкахь а, Цуьнан куьцийн маьІнаш ца талхош я хийца а ца хуьйцуш.

63-гІа хаттар: Массо а Пайхамарша а, Элчанаша а шайн къаьмнашка уггаре хьалха хІун дуьйцуш хилла?

Жоп: Массо а Пайхамарша а, Элчанаша а шайн къаьмнашка уггаре а хьалха тавхьидан шолгІа дакъа дуьйцуш хилла. Иза - Ибадатехь АллахІ цхьаъ вар ду, массо а тайпа Ибадаташ цхьана АллахІна а бен ца деш.

64-гІа хаттар: Ибадатехь АллахІ цхьаъ вар дийцарал а хьалха АллахІ хилар дуьйцуш хІунда ца хилла цара?

Жоп: Ибадатехь АллахІ цхьаъ вар дийцарал а хьалха АллахІ хилар дуьйцуш ца хилла, хІунда аьлча церан къаьмнаша къобалдеш хилла АллахІ хилар.

65-гІа хаттар: Керста боллушехь а АллахІ хилар къобалдеш хилла цара?

Жоп: Хилла.

66-гІа хаттар: Абў-ЖахІила а, Абў-ЛахІаба а, кхиболу вайн Пайхамарна (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) дуьхьал тІемаш биначу керстанаша а къобалдеш хилла АллахІ хилар?

Жоп: Хилла.

67-гІа хаттар: “Шу а, стигланаш а, латтанаш а кхоьллинарг мила ву, малх а, бутт а лелош верг мила ву, стиглара догІа доуьйтург мила ву, ворхІе стигалан Дела а, Іаршан Дела а мила ву, массо а хІуманна паччахьалла шен карахь дерг мила ву” - аьлча, хІун олуш хилла цара?

Жоп: “АллахІ ву” олуш хилла.

68-гІа хаттар: И дерриг цара кьобалдина хилча, АллахІ хилар цара кьобалдина хилча, уьш керста хиларан хІун бахьана ду?

Жоп: И дерриг цара кьобалдешшехь уьш керста хиларан бахьана ду: цара шаьш деш долу Іибадат цхьана АллахІна деш ца хилла, Іибадат дечу хенахь АллахІца ширк деш хилла цара.

69-гІа хаттар: Іибадатехь АллахІца ширк муха деш хилла цара?

Жоп: Шайна цхьа бала тІеІоттабелча, я шаьш цомгаш хилча - шайн жІарашка кхойкхуш хилла цара орцане, цаьрга доьхуш хилла цара шайна гІодар а, шайна гІолеяр а, АллахІе а ца доьхуш.

70-гІа хаттар: Вайн Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам), “Шаьш кхоьллиначу АллахІе деха, оцу жІарашка а ца доьхуш”, аьлча, хІун олуш хилла керста наха?

Жоп: Цара олуш хилла: нийсса дІа АллахІе деха шаьш цІена дац, кьинош долуш ду шаьш, хІара жІараш АллахІна гергохьа ю, оха кхаьрга доьху. Аш АллахІе тхуна гІодар, тхуна орцах валар, тхуна гІолеяр дехийша олий.

71-гІа хаттар: Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам), шайга: “Нийсонна тІаьхьадаза, АллахІца ширкаш ма де” аьлча, хІун олуш хилла керста наха?

Жоп: Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам), шайга: “Нийсонна тІаьхьадаза, АллахІца ширкаш ма де” аьлча, цара олуш хилла: “Тхайн дайша лелийначунна тІаьхьадозуш ду тхо, ткьа оцу тхайн дайша лелийнарг дита дагахь а дац тхо”.

72-гІа хаттар: ФирІавна кѳобалдеш хиллий АллаhІ хилар?

Жоп: Ма-дарра дийцича-м, АллаhІ хилар кѳобал ца деш керста хилла а вац цхъана а заманчохъ. Я ша бохучунна тІера цавалар бахъанехъ, я шен кураллаш бахъанехъ АллаhІ хилар кѳобал ца деш, дуьхъалваьлларг бен, амма цхъабакъду, цара а цхъаьна шайн дагца кѳобалдеш-м хилла АллаhІ хилар.

73-гІа хаттар: АллаhІан цІераш маса декъа екъало?

Жоп: Кхаа декъа екъалуш ю АллаhІан цІераш:

1- АллаhІа Шен Маликашна а, иштта Шена лиъначу Пайхамаршний, Элчанашний йовзийтина цІераш ю, Къуръан чохъ хъахийна а йоцуш.

2- Къуръан чохъ хъахийна а йолуш, Цо Шен лешна йовзийтина цІераш ю.

3- Шен кхолламашха цхъана а кхолламна йовзийтина йоцу цІераш ю.

74-гІа хаттар: АллаhІан мел цІе ю?

Жоп: АллаhІан шортта ю цІераш. АллаhІ воцчунна ца хаьа АллаhІан маса цІе ю.

75-гІа хаттар: Хъадисехъ АллаhІан 99 цІе ю аьлла хъахийна дац?

Жоп: Ду. Делахъ а, АллаhІан 99 бен яц бохург дац иза. Кхечу хъадисашкахъ билгалдолу АллаhІан кхин а сов цІераш хилар.

76-гІа хаттар: “АллаhІ” боху цІе масазза хъахийна ю Къуръан чохъ?

Жоп: Къуран чохъ “АллаhІ” боху цІе 2697 хъахийна ю.

77-гІа хаттар: Шена чохъ массо айатехъ “АллаhІ” боху цІе хъахийнарг муьлха сурат ду?

Жоп: “ал-МужадалаhІ” сурат ду.

78-гІа хаттар: АллахІан цІерашха 99 цІе схъайийцахъа?

Жоп:

- 1- ар-Рахъмáн. 2- ар-Рахъм́им. 3- ал-Малик. 4- ал-Къудд́ус.
5- ас-Салáм. 6- ал-Муъмин. 7- ал-МухІаймин. 8- ал-Іазі́з.
9- ал-Жаббáр. 10- ал-Мутакаббир. 11- ал-Хáликъ. 12- ал-Бáриъ.
13- ал-Мусаввир. 14- ал-Аввал. 15- ал-Áхир. 16- аз-ЗІáхІир.
17- ал-БáтІын. 18- ас-Самі́І. 19- ал-Басы́р. 20- ал-Мовлá.
21- ан-Насы́р. 22- ал-Іафувв. 23- ал-Къад́ир. 24- ал-ЛатІы́ф.
25- ал-Хаб́ир. 26- ал-Витр. 27- ал-Жам́ил. 28- ал-Хъайий.
29- ас-Ситт́ир. 30- ал-Каб́ир. 31- ал-МутаІáл. 32- ал-Вáхъид.
33- ал-КъаххІáр. 34- ал-Хъаккъ. 35- ал-Муб́ин. 36- ал-Къавый.
37- ал-Мат́ин. 38- ал-Хъайй. 39- ал-Къайй́ум. 40- ал-Іалий.
41- ал-Іазы́м. 42- аш-Шаќур. 43- ал-Хъал́им. 44- ал-ВáсиІ.
45- ал-Іал́им. 46- ат-Таввáб. 47- ал-Хъаќим. 48- ал-ГІаний.
49- ал-Кар́им. 50- ал-Ахъад. 51- ас-Самад. 52- ал-Къар́иб.
53- ал-Муж́иб. 54- ал-ГІаф́ур. 55- ал-Вад́уд. 56- ал-Валий.
57- ал-Хъам́ид. 58- ал-Хъаф́из. 59- ал-Маж́ид. 60- ал-Фаттáхъ.
61- аш-ШахІ́ид. 62- ал-Мукъаддим. 63- ал-Муаххир. 64- ал-Мал́ик.
65- ал-Мукътадир. 66- ал-МусаІ́ир. 67- ал-Къáбид. 68- ал-БáситІ.
69- ар-Рáзикъ. 70- ал-КъáхІир. 71- ад-Даййáн. 72- аш-Шáкир.
73- ал-Маннáн. 74- ал-Къáдир. 75- ал-Халлáкъ. 76- ал-Мáлик.
77- ар-Раззáкъ. 78- ал-Ваќил. 79- ар-Ракъ́иб. 80- ал-Мухъсин.
81- ал-Хъас́иб. 82- аш-Шáфі. 83- ар-Раф́икъ. 84- ал-МуІт́ы.

85- ал-Мукъйт. 86- ас-Сайид. 87- ат-Тайиб. 88- ал-Хьакам.
89- ал-Акрам. 90- ал-Барр. 91- ал-Гаффар. 92- ар-Рауф.
93- ал-ВаххIаб. 94- ал-ЖаввIад. 95- ас-Суббухь. 96- ал-Варис.
97- ар-Рабб. 98- ал-АIла. 99- ал-ИлахI.

79-гIа хаттар: Арахь некъашца АллахIан цIерш я Къуръан тIера айаташ язъян мегар дуй?

Жоп: Мегар дац.

80-гIа хаттар: ТIехь язйина АллахIан цIе йолу я Къуръан тIера муьлхха а цхьа айат долу духар лело мегар дуй?

Жоп: Мегар дац. ТIехь язйина АллахIан цIе я Къуръан тIера муьлхха а цхьа айат долу духар лело мегар дац, куча тIе язйина хуьлийла иза, я коьрта туьллучу хIуманна тIелатийна, я тIеяздина хуьлийла иза, я коча уллучу хIуманна тIехь хуьлийла иза, я суьлхьанаш тIехь хуьлийла иза, я сахьтан тIехь хуьлийла иза.

Иштта мегаш дац АллахIан цIе я Къуръан тIера муьлхха а яздина цхьа айат тIехь долу хIума хIусамехь хазаллина аьлла дIахIоттийна латто а, я хIума юучу пхьегIан тIе язъян а, я арахула хIусаман пена тIе язъян а, я кевна тIе язъян а, я арахула туьканна тIе язъян а, я машен тIе язъян а, я машен чу олла а.

Иштта мегаш дац АллахIан цIе, я Къуръан тIера муьлхха а цхьа айат, маьждиг чу пенаш тIетоха а, я маьждиган арахьара пенашна тIе язъян а.

81-гІа хаттар: ТІехь язйина АллахІан цІе йолу, я Къуръан тІера муълхха а цхьа айат долу духар лело, я уьш машен тІе, я кевна тІе, я туьканна тІе, иштта кхийолчу язъян ца магаран бахъана хІун ду?

Жоп: АллахІан цІе, я Къуръан чуьра муълхха а айат, ларамбеш, сийлахь, деза лело дезаш ду, ткъа АллахІан цІе, я Къуръанчуьра муълхха а айат, духарна тІе яздина хилча, стаг и духар тІехь долуш боьхачу меттехула лела, и тІехь долуш дІавижар нислур ду, тІаккха АллахІан цІарна, я оцу Къуръан чуьра айатна тІехула дІасакерчар ву, и духар тІехь долуш охьахаар нислур ду, тІаккха АллахІан цІарна, я оцу Къуръан чуьра айатна тІе букъ таІийна Іийр ву, тІаккха и духар беҳделча, дитта а дезар ду, и коьрта туьллург бен яцахь а, тІаккха АллахІан цІе, я и Къуръан чуьра айат цхьа а ларам сийдоцуш, хьерчаеш, йитта езар ду.

Иштта АллахІан цІе, я Къуръан чуьра айат машен тІе яздина хилча, и машен боьхачухула лела, оцу тІе хатташ кхета, боьха ерг кхета, ткъа иза АллахІан цІе, я и Къуръанан айат сийсаздар ду, я оцу машен чу дІаоьллина хилча, цу машен чохь сигаьрка узу, я эшар локхуйту, я машен дІайоьдуш цхьа а сийдоцуш дІасаетта АллахІан цІе, я и Къуръанан айат.

Иштта АллахІан цІе, я Къуръан чуьра айат хазаллина арахула хІусаман пенаш тІе, я маьждиган пенаш тІе, я туьканаш тІе, я кевнаш тІе язйича, цу тІе боьхалла кхета, цхьа а сийдоцуш арахь дІатоьхна латтош хуьлу иза, ткъа АллахІа шен цІераш а, я шен Къуръан чуьра айаташ а цаьрца кечвала диссийна дац, цаьрца Іамал йита диссийна ду.

Иштта и дерриге АллахІан цІеран, я оцу Къуръанан айатан сий дайарна юкъадогІуш ду, цундела уьш мегар дац.

82-гІа хаттар: АллахІан доьзалхо вуй?

Жоп: АллахІан доьзалхо вац. Я да-нана дац. Я зуда яц. Я накъост вац. Ша цхьаь ву Иза, Шеца цхьа а накъост воцуш.

83-гІа хаттар: АллахІ кхоьллинарг мила ву?

Жоп: АллахІ кхоьллина вац цхьаммо а, мелхо АллахІ ву массо а хІума кхоьллинарг, АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“АллахІ ву массо а хІума кхоьллинарг”**.

[Сурат: аз-Зумар, айат: 62]

84-гІа хаттар: АллахІ кхоьллинарг мила ву-те, муха хилла ву-те бохуш йолу ойланаш дагаяькиначо хІун дан деза?

Жоп: Цкъа - делахь, иштта ойланаш ян мегар дац.

ШолгІа делахь, нагахь шайтІано шена иштта йолу ойланаш дагатиьсахь, сихха шен дагара и вон ойланаш дІаяха а еза, цул сов хІара дешнаш ала аьлла Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) шена цу кепара ойланаш дага яькиначо: **“АІўзу биллāхІи минаш-шайтІанир-рāжīm”**.

85-гІа хаттар: Массо а меттехь долу хІума хууш верг мила ву?

Жоп: АллахІ ву, АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“Хьуна ца хаьа, стиглахь а, латта тІехь а мел дерг АллахІна хууш хилар”**.

[Сурат: ал-Хъажж, айат: 70]

86-гІа хаттар: АллахІна санна, массо а меттехь долу хІума хууш кхин цхьа а вуй?

Жоп: Вац. АллахІ ву массо меттехь дерг хууш верг, кхин цхьа а вац.

87-гІа хаттар: АллахІ хезаш а, гуш а вуй?

Жоп: АллахІ массо хІума хезаш ву, массо а хІума гуш ву.

88-гІа хаттар: Далил хІун ду, АллахІна массо хІума хезаш а, гуш а хиларан?

АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “**Баккъал а, И (АллахІ) ву-кх, (дерриге хІума) хезаш а, гуш а верг**”.

[Сурат: ал-Исрааъ, айат: 1].

Цу айатехь вайна билгалдолу, АллахІ массо хІума хезаш, гуш а хилар.

89-гІа хаттар: АллахІан хазар гар муха ду, вайн хазар гар санна дуй?

Жоп: Дац. АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “**Шех тера цхьа а хІума дац**”.

[Сурат: аш-Шура, айат: 11].

Муха ду цуьнан хазар а, гар а - иза вайна хаа йиш яц. Муха ду цуьнан хазар, гар бохуш, ойланш ян а мегар дац. Вайна АллахІа а, цуьнан Пайхамара а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) дийцина, АллахІна хаза а хеза, ган а го аьлла, амма вайна ца дийцина АллахІна муха хеза, я муха го, ткъа вайна тІехь дерг вайна дийцинчух тешар, цадийцинчуьнна тІекхиа ца гІертар ду.

90-гІа хаттар: АллахІ санна, массо а хІума хезаш а, гуш а кхин цхьа а вуй?

Жоп: Вац. Цхьа АллахІ бен, кхин цхьа а вац массо хІума хезаш, гуш верг.

91-гІа хаттар: Іаьржачохь неІарш а, кораш а дІа а къевлина деш дерг гой АллахІна?

Жоп: Го. АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “**Баккъал а, И (АллахІ) ву-кх дерриге гуш верг**”.

[Сурат: ал-Мулк, айат: 19].

92-гІа хаттар: Дуьнен чохь массо а адамо деш дерг гой АллахІна?

Жоп: Го. АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “**Баккъал а, И (АллахІ) ву-кх дерриге гуш верг**”.

[Сурат: ал-Мулк, айат: 19].

93-гІа хаттар: Цхьа а воцчахь къайлах аьлларг дІахезий АллахІна?

Жоп: Хеза. Ала а алале, хьуна дагадеанарг а хаьа, АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “**Аш шайн къамелаш къайлакхехьахь а я хозуьйтуш дахь а, И (АллахІ) хууш ма ву шун дегнашкахь дерг**”.

[Сурат: ал-Мулк, айат: 13].

94-гІа хаттар: Дуьнен чохь массо а адамо олуш дерг хезий АллахІна?

Жоп: Хеза. АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “**Баккъал а, И (АллахІ) ву-кх, (дерриге хІума) хезаш а, хууш а верг**”.

[Сурат: Фуссилат, айат: 36].

95-гІа хаттар: АллахІна ца хууш къайлаха цхьа а хІума дан ницкъ буй кху дуьнен чохь цхьаннен а?

Жоп: Бац. АллахІна ца хууш къайлаха цхьа а хІума дан ницкъ бац цхьаннен а, я кху дуьненахь а, я кху дуьненал арахьа а. АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “**АллахІах къайлаха ма дац дуьненахь а, стиглахь цхьа а хІума**”.

[Сурат: али-Имран, айат: 5].

96-гІа хаттар: Дуьнен чохь мел хилларг хаьий АллахІна?

Жоп: Хаьа. АллахІана кху Дуьнен чохь а, я кху дуьненал арахьа а мел хилларг хаьа, мел хиндерг а хаьа, цкъа а хиндоцург а хаьа, и хила дезаш хилча, муха хир дара.

97-гІа хаттар: АллахІ массо меттехь вуй?

Жоп: АллахІ массо меттехь дерг хууш ву, гуш ву, амма массо меттехь вац.

98-гІа хаттар: Мичахь ву АллахІ?

Жоп: АллахІ Стиглахь Іарш тІехула ву.

99-гІа хаттар: Стигална чохь ву АллахІ?

Жоп: Вац. ВорхІе Стиглана тІехула АллахІан Іарш ду, цу Іаршана тІехула АллахІ ву.

100-гІа хаттар: Далил хІун ду АллахІ стиглахь Іарш тІехула хиларан?

Жоп: АллахІ стиглахь Іарш тІехула хиларан Къуръанчуъра далил - АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“АллахІ Іарш тІе дІанисвелла”**.

[Сурат: ТІа-хІа, айат: 5]

АллахІ стиглахь Іарш тІехула хиларан хъадисера далил – **“...Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) (цхъана) гІарбаше хаьттира, АллахІ мичахь ву аьлла? Цо элира: “Стиглахь ву”...”**.

[Муслим: 537]

Цу айатехь а, хъадисехь а вайна билгалдолу, АллахІ ворхІе стигална тІехула долчу шен Іарш тІехула хилар.

101-гІа хаттар: Муьлхачу кепара ву АллахІ Іарш тІехула?

Жоп: АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“Шех тера цхъа а хІума дац”**.

[Сурат: аш-Шурá, айат: 11]

Муьлхачу кепара ву АллахІ Іарша тІехула - иза вайна хаь йиш яц. Муьлхачу кепара ву бохуш, ойланаш ян а мегар дац. Вайна АллахІа а, Цуьнан Пайхамара а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) дийцина АллахІ стиглахь Іарш тІехула хилар, амма цу тІехула муьлхачу кепара ву ца дийцина, ткъа вайна тІехь дерг вайна дийцинчух тешар а, цадийцинчунна тІекхиа ца гІертар ду.

102-гІа хаттар: “Іарш” бохург хІун ду?

Жоп: “Іарш” бохург паччахьан гІант (трон) ду.

103-гІа хаттар: Стигланаш кхоллале хьалха мичахь хилла АллахІан Іарш?

Жоп: Хи тІехь хилла, АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “И ву-кх И стигланаш а, латта а кхоьллинарг ялх дийнахь, ткъа Цуьнан Іарш хи тІехь дара”.

[Сурат: ХІуд, айат: 7]

104-гІа хаттар: АллахІа Стигланаш а, Латтанаш а маса дийнахь кхоьллина?

Жоп: Ялх дийнахь кхоьллина. АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “И ву-кх И стигланаш а, латта а кхоьллинарг ялх дийнахь”.

[Сурат: ХІуд, айат: 7]

105-гІа хаттар: Муьлха ялх де ду уьш?

Жоп:

1- КІиранде.

2- Оршотде.

3- Шинараде.

4- Кхаараде.

5- Еараде.

6- ПІерасканде.

106-гІа хаттар: АллахІа латта а, стигланаш а ялх дийнахь кхоллар хІун бахьана ду кхин а сиха кхолла Ша ницкъ кхочуш воллушехь?

Жоп: АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “Цуьнан болх бу, Шена цхьа хІума лиъча “Хила!” алар, иза хуьлу тІаккха”

[Сурат: Ясін, айат: 82]

Иштта Шена лиънехь, и латта, цу тІехь мел дерг, ворхІе стигал, “Хила!” аьлла, цхьа дош аларца хуьлуйтар дара Цо, делахь а, цхьаъ дечу хенахь, сихдала ца дезий, вайна Іаморхьама, бІаьрнегІар тохаран заманчохь Шега кхоллун дерг АллахІа ялх дийнахь кхоьллина, иштта кхин а бахьанаш а ду цунна.

107-гІа хаттар: АллахІ дүьнен стиглан тІе охъавуссий?

Жоп: Вуссу. АллахІ хІора буса а вуссу дүьнен стиглан тІе охъа, буьйсанах тІаьхъара кхоалгІа дакъа дисича.

108-гІа хаттар: АллахІ хІора буса а дүьнен стиглан тІе охъавуссуш хиларан далил хІун ду?

Жоп: Абу ХІурайрата (АллахІ реза хуьлда цунна) дийцина, АллахІан Элчано (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) элира аьлла: **“Лекха а Беркате а хинволу вай Дела хІора буса а дүьнен стиглана тІе охъавуссу, буьйсанах тІаьхъара кхоалгІа дакъа дисича...”**.

[Бухарі: 1145]

Цу хъадисехъ вайна билгалдолу, АллахІ хІора буса а дүьнен стиглан тІе охъавуссуш хилар.

109-гІа хаттар: Муьлхачу кепара вуссу АллахІ дүьнен стиглан тІе охъа?

Жоп: Муьлхачу кепара вуссу вайна хаа йиш яц. Муьлхачу кепара вуссу бохуш, ойланш ян а мегар дац. Вайн Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) дийцина, АллахІ хІора буса дүьнен стиглан тІе охъавуссу аьлла, амма муха вуссу ца дийцина, ткъа вайна тІехъ дерг вайна дийцинчух тешар, цадийцинчунна тІекхиа ца гІертар ду.

110-гІа хаттар: ХІун олу АллахІа ша дүьнен стиглана тІе охъавоьссича?

Жоп: Абу ХІурайрата (АллахІ реза хуьлда цунна) дийцина, АллахІан Элчано (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) элира аьлла: **“Лекха а Беркате а хинволу вай Дела хІора буса а дүьнен стиглан тІе охъавуссу, буьйсанах тІаьхъара кхоалгІа дакъа дисича, цо олу: Соьга доІа деш цхъа а вуй? Ас жоплур ду цунна. Соьга шен хъашт кхочушдар доьхуш цхъа а вуй? Ас кхочушдийр ду цуьнан хъашт. Соьга шен кьиношна гечдар доьхуш цхъа а вуй? Ас гечдийр ду цунна”**.

[Бухарі: 1145]

111-гІа хаттар: Цу хенахь дехначунна жоп ло АллахІа?

Жоп: Ло. Цу хенахь диначу доІанна АллахІа жоп луш ду.

112-гІа хаттар: АллахІна хьалха стигланаш а, Іарш а оццул жима хилча, АллахІ муха вуссу дуьнен стиглан тІе?

Жоп: Муха вуссу - иза вайн хаъ йиш яц. Муха вуссу бохуш, ойланш ян а мегар дац. Вайн Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) дийцина, АллахІ хІора буса а, буйса кхоалгІа декъе яхча, дуьнен стиглан тІе охъавуссуш ву аьлла, амма муха вуссу ца дийцина, ткъа вайна тІехь дерг, вайна дийцинчух тешар, цадийцинчунна тІекхиа ца гІертар ду.

113-гІа хаттар: АллахІа шен кхолламашна юкъахь массо а хІуманал доккха кхоьллинарг хІун ду?

Жоп: Іарш ду.

114-гІа хаттар: АллахІа, ша стиглахь Іарш тІехула ву аьлла, масазза хьахийна Къуръан чохь?

Жоп: АллахІ стиглахь хилар гойтуш Къуръан чохь шортта ду айаташ, амма АллахІа ша Іарш тІе дІанисвелира бохуш долу цхьа айат Къуръан чохь ворхІазза деъна юх-юха.

115-гІа хаттар: АллахІ Іарш тІе дІанисвелира бохуш долу айат Къуръан чохь ворхІазза муьлха сураташкахь деъна ду?

Жоп:

1- Сурат ал-АІраф, айат 54.

2- Сурат Юнус, айат 3.

3- Сурат ар-РаІд, айат 2.

4- Сурат ТІа-хІа, айат 5.

5- Сурат ал-Фуркъан, айат 59.

6- Сурат ас-СаждахІ, айат 4.

7- Сурат ал-Хьадїд, айат 4.

116-гІа хаттар: Мел доккха ду АллахІан Іарш?

Жоп: Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) шен хьадисехь дийцина... “Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) аьлла: ХІай Абу Зарр, ворхІе стигал ма яц (АллахІан) Курсіна хьалха цхьана эрна аренга кхоьссина шай санний бен, ткъа (АллахІан) Курсіна хьалха (АллахІан) Іаршан доккхалла (аьлча), цу шайна хьалха эрна аре санна (доккха) ду...”.

[Сахьіхь Ибн Хьиббан: 361]

Цу хьадисехь вайна билгалдолу Іаршан доккхалла.

117-гІа хаттар: “Курсі” бохург хІун ду?

Жоп: “Курсі” бохург паччахь шен гІанта тІе охьахиъча, цо шен когаш тІе бохкуш йолу бухаІотториг ю.

118-гІа хаттар: АллахІа Шен кхолламашна юкъахь массо а хІуманал хьалха кхоьллинарг хІун ду?

Жоп: Цхьаболчу Іеламнаха къолам бу аьлла. Ткъа кхиболчу Іеламнаха Іарш ду аьлла, иза нийсох дерг ду.

119-гІа хаттар: АллахІан юьхь юй?

Жоп: Ю. АллахІан юьхь ю.

120-гІа хаттар: Далил хІун ду АллахІан юьхь хиларан?

АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “Хьан Делан юьхь юьсур йолуш ю хьуна”.

[Сурат: ар-Аррахьман, айат: 27]

Цу айатехь вайна билгалдолу АллахІан юьхь хилар.

121-гІа хаттар: Муха ю АллахІан юьхь, вайн яхъашка тера юьхь ю?

Жоп: Яц. АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “Шех тера цхьа а хІума дац”.

[Сурат: аш-Шурá, áйат: 11]

АллахІан юьхь муха ю - иза вайна хаа йиш яц. Муха ю бохуш, ойланаш ян а мегар дац. АллахІа вайна дийцина Шен юьхь хилар, амма муха ю ца дийцина, ткъа вайна тІехь дерг вайна дийцинчух тешар, цадийцинчунна тІекхиа ца гІертар ду.

122-гІа хаттар: АллахІан ши бІаьрг буй?

Жоп: Бу. АллахІан ши бІаьрг бу.

123-гІа хаттар: Далил хІун ду АллахІан ши бІаьрг хиларан?

Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) аьлла: “...АллахІа шина а бІаьргана са гуш ву, ткъа Дажжáл аьтту бІаьргана са гуш вац...” .

[Бухáрі: 7407]

Цу хьадисехь вайна билгалдолу АллахІан ши бІаьрг хилар.

124-гІа хаттар: Муха бу АллахІан ши бІаьрг, вайниш санна ши бІаьрг буй?

Жоп: Бац. АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “Шех тера цхьа а хІума дац”.

[Сурат: аш-Шурá, áйат: 11]

АллахІан ши бІаьрг муха бу, вайна хаа йиш яц. Муха бу бохуш, ойланаш ян а мегар дац. АллахІа а, Цуьнан Пайхамара а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) вайна дийцина АллахІан ши бІаьрг хилар, амма муха бу ца дийцина, ткъа вайна тІехь дерг вайна дийцинчух тешар, цадийцинчунна тІекхиа ца гІертар ду.

125-гІа хаттар: АллахІа кѡамел дой?

Жоп: До. АллахІа кѡамел до Шена луѡучу хенахь.

126-гІа хаттар: Далил хІун ду АллахІа кѡамел деш хиларан?

АллахІа боху Шен сийлахьчу Кѡурѡан чохь: “АллахІа Муса (Пайхамаре) кѡамел дира”.

[Сурат: ан-Нисаѡ, айат: 164]

Цу айатехь вайна билгалдолу АллахІа кѡамел деш хилар.

127-гІа хаттар: Муха до АллахІа кѡамел, вай санна кѡамел дой?

Жоп: Ца до. АллахІа боху Шен сийлахьчу Кѡурѡан чохь: “Шех тера цхьа а хІума дац”.

[Сурат: аш-Шура, айат: 11]

АллахІа кѡамел муха до - вайна хаа йиш яц. Муха до цо кѡамел бохуш, ойланаш ян а мегар дац. АллахІа а, цуьнан Пайхамара а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) вайна дийцина, АллахІа кѡамел деш хилар, амма муха до ца дийцина, ткѡа вайна тІехь дерг, вайна дийцинчух тешар, цадийцинчунна тІекхиа ца гІертар ду.

128-гІа хаттар: АллахІ цхьанне а гиний дуьнен чохь?

Жоп: Ца гина.

129-гІа хаттар: Вайн Пайхамар (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) стигал ваьккхинчу хенахь, цунна а ца гина АллахІ?

Жоп: Ца гина.

130-гІа хаттар: Дуьнен чохь цхьаннена а ган йиш юй АллахІ?

Жоп: Яц.

131-гІа хаттар: Мел везачу стагана а ган йиш яц АллахІ дуьнен чохь?

Жоп: Яц. АллахІа кхоьллина долчу массо халкъал а веза волчу вайн Пайхамара Мухъаммадна а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) ган йиш ца хилла.

132-гІа хаттар: Далил хІун ду дуьнен чохь цхъаннена а АллахІ ган йиш йолуш ца хиларан?

Жоп: Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) аьлла: “...Шуна хайла: Сийлахь Тоьлла волу шен Дела шух цхъаннена а гур ма вац, ша валлалц (ша дуьнен чохь мел ву)”.

[Муслим: 2931]

Цу хьадисехь вайна билгалдолу кьематде даллац цхъаннена а АллахІ гур волуш ца хилар.

133-гІа хаттар: Гур волуш ван а вуй АллахІ цхъаннена а?

Жоп: Ву. Ялсамани чохь массарна гур волуш ву, АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “Цхъа яххъаш хир ю оцу дийнахь екхаелла, Шайн Деле хьоьжуш”.

[Сурат: ал-КъиямахІ, айат: 22-23]

134-гІа хаттар: Масазза гура волуш ву царна АллахІ ялсамани чохь?

Жоп: Ялсаманехь хІоранна а шен Іамалшка хьаьжжина гура ву. Лакхарчу даржашкахь болчарна дуккха а гур ву, даржаш лахара долчарна церан даржашка хьаьжжина гур ву, ткъа цу чохь цхъаберш хир бу-кха хІора Іуьйранна а суьйранна а АллахІ гур волуш.

135-гІа хаттар: Ялсамани чу бахале гура вуй АллаhІ бусалба нахана?

Жоп: Гур ву. Ялсамани чу бахале махьшар-майданахь гур волуш ву дурьхьара, Абу Саїд Худрис (АллаhІ реза хуьлда цунна) дийцина, Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) заманахь цхьана наха хаьттира аьлла: “ХІай АллаhІан Элча, Къематдийнахь вайн Дела гур вуй вайна? Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) элира: Гур ву...” .

[Бухарі: 4581]

136-гІа хаттар: Ялсамани чохь болчарна уггар дукхадезаш долу хІума хІун хир ду?

Жоп: Ялсамани чохь болчарна уггар дукхадезаш долу хІума шайн АллаhІе хьовсар хир ду, ялсамани чохь болчу нехан хьал дурьцуш, Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) аьлла: “...Сийлахь-Тоблла волчу шайн Деле хьовсарал чІогІа царна дезаш хІума хир ма дац”.

[Муслим: 181]

137-гІа хаттар: Керста нахана а, я мунафикъ-нахана а гур вуй АллаhІ махьшар-майданахь а, я Жобьжахати чу баханчул тІаьхьа а?

Жоп: Гур вац. АллаhІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “ХІан-хІа! Бакъдолуш, оцу дийнахь шайн Дела (АллаhІ гаре некъ) бихкина хир бу царна дурьхьалонца”.

[Сурат: ал-МутІаффифін, айат: 15]

138-гІа хаттар: АллаhІан ши куьг дуй?

Жоп: Ду. АллаhІан ши куьг ду.

139-гІа хаттар: Далил хІун ду АллахІан ши куьг хиларан?

АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“Мелхо а, шен ши куьг дІа даьстина ду”**.

[Сурат: ал-МаидахІ, айат: 64]

Цу айатехь вайна билгалдолу АллахІан ши куьг хилар.

140-гІа хаттар: Муха ду АллахІан ши куьг, вайн шина куьйгах тера ши куьг ду?

Жоп: Дац. АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“Шех тера цхьа а хІума дац”**.

[Сурат: аш-Шурá, айат: 11]

Муха ду - иза вайна хаа йиш яц. Муха ду бохуш, ойланаш ян а мегар дац. АллахІа а, цуьнан Пайхамара а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) вайна дийцина АллахІан ши куьг хилар, амма муха ду ца дийцина, ткъа вайна тІехь дерг - вайна дийцинчух тешар, цадийцинчунна тІекхиа ца гІертар ду.

141-гІа хаттар: АллахІа Шен шина куьйгаца хІун кхоьллина?

Жоп:

1- Адам - Пайхамар кхоьллина Шен шина куьйгаца.

2- Мусá - Пайхамаре доссийна долу Товрат а яздина Шен шина куьйгаца.

3- Шен къинхетам Шен оьгІазлонал хьалхабаьлла аьлла, яздина долу тептар а яздина Шен шина куьйгаца.

4- “Іадн” олуш йолу Ялсамане кхоьллина АллахІа Шен шина куьйгаца.

142-гІа хаттар: АллахІа уьш Шен шина куьйга кхолларан бахьана хІун ду?

Жоп: Уьш язйар ду. Церан лерамбарна ду. Ткъа АллахІа-м Шена кхолла луучу муьлхха а хІуманна “Хила!” ма-эллина, хуьлий дІа ма хІутту, цо Шен шина куьйга ца кхоьллича а.

143-гІа хаттар: АллахІан ши куьг мел доккха ду?

Жоп: ІабдуллахІа (АллахІ реза хуьлда цунна) дийцина, АллахІан Элчанна (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) тІевеана цхьана жуьйгтийн моллас элира аьлла: “ХІай Мухьаммад, тхан (Товрат чохь) ду-кха: баккъал а, АллахІа стигланаш цхьана пІелг тІе йохку, латтанаш цхьана пІелга тІе дохку, дитташ цхьана пІелга тІе дохку, хи а, дерриге латта а цхьана пІелга тІе дуьллу, кхидолу дисина кхоллараш а цхьана пІелга тІе дуьллу, тІаккха Цо олу: “Со ву-кха паччахь”. Пайхамар (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам), цу моллин къамел бакъдеш, велавелира, шен кхелаш гучу йовлалц...”.

[Бухарі: 4811]

Цу хьадисехь вайна билгалдолу АллахІан шина куьйган доккхалла.

144-гІа хаттар: АллахІан пІелгаш дуй?

Жоп: Ду. АллахІан пІелгаш ду.

145-гІа хаттар: Далил хІун ду АллахІан пІелгаш хиларан?

Жоп: ІабдуллахІа (АллахІ реза хуьлда цунна) дийцина, АллахІан Элчанна (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) тІевеана цхьана жуьйгтийн моллас элира аьлла: “ХІай Мухьаммад, тхан (Товрат чохь) ду-кха: баккъал а, АллахІа стигланаш цхьана пІелг тІе йохку, латтанаш цхьана пІелга тІе дохку, дитташ цхьана пІелга тІе дохку, хи а, дерриге латта а цхьана пІелга тІе дуьллу, кхидолу дисина кхоллараш а цхьана пІелга тІе дуьллу, тІаккха Цо олу: “Со ву-кха паччахь”. Пайхамар (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам), цу моллин къамел бакъдеш, велавелира, шен кхелаш гучу йовлалц...”.

[Бухарі: 4811]

Цу хьадисехь вайна билгалдолу АллахІан пІелгаш хилар.

146-гІа хаттар: Муха ду АллахІан пІелгаш, вайниш санна пІелгаш ду?

Жоп: Дац. АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “Шех тера цхьа а хІума дац”.

[Сурат: аш-Шурá, áйат: 11]

Муха ду - иза вайна хаа йиш яц. Муха ду бохуш, ойланаш ян а мегар дац. Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) хьадисехь вайна дийцина АллахІан пІелгаш хилар, амма муха ду ца дийцина, ткъа вайна тІехь дерг вайна дийцинчух тешар, цадийцинчунна тІекхиа ца гІертар ду.

147-гІа хаттар: Маса пІелг бу АллахІан?

Жоп: Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) хьадисехь, АллахІан пхи пІелг бу аьлла, хьахийна, ткъа вайна ца хаьа АллахІан кхин сов пІелгаш ду я дац, вайна тІехь дерг вайна дийцинчух тешар, цадийцинчунна тІекхиа ца гІертар ду.

148-гІа хаттар: АллахІан ког буй?

Жоп: Бу. АллахІан ког бу.

149-гІа хаттар: Далил хІун ду АллахІан ког хиларан?

Анас ибн Малика (АллахІ реза хуьлда цунна) дийцина, Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) элира аьлла: **“Шена нах чукхийса кхин а бохучуьра жьожжахати дІасоцур ма яц, Сийлахьволчо Шен ког цу (жьожжахати) тІе биллалц...”**.

[Бухарі: 6661]

Цу хьадисехь вайна билгалдолу АллахІан ког хилар.

150-гІа хаттар: Муха бу АллахІан ког, вайн санна ког бу?

Жоп: Бац. АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“Шех тера цхьа а хІума дац”**.

[Сурат: аш-Шурá, áйат: 11]

Муха бу - вайна хаа йиш яц. Муха бу бохуш, ойланш ян а мегар дац. Пайхамара а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) вайна дийцина АллахІан ког хилар, амма муха бу ца дийцина, ткъа вайна тІехь дерг вайна дийцинчух тешар а, цадийцинчунна тІекхиа ца гІертар а ду.

151-гІа хаттар: АллахІан ност юй?

Жоп: Ю. АллахІан ност ю.

152-гІа хаттар: Далил хІун ду АллахІан ност хиларан?

АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“(АллахІа) ност гучуйоккхучу дийнахь сужуде бахаре кхойкхур бу уьш, амма бахалур бац уьш (сужуде)”**.

[Сурат: ал-Къалам, áйат: 42]

Цу áйатехь вайна билгалдолу АллахІан ност хилар.

153-гІа хаттар: Муха ю АллахІан ност, вайн санна ност ю?

Жоп: Яц. АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“Шех тера цхьа а хІума дац”**.

[Сурат: аш-Шурá, áйат: 11]

Муха ю - иза вайна хаа йиш яц. Муха ю бохуш, ойланаш ян мегар дац. АллахІа а, цуьнан Пайхамара а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) вайна дийцина АллахІан ност хилар, амма муха ю ца дийцина, ткъа вайна тІехь дерг вайна дийцинчух тешар, цадийцинчунна тІекхиа ца гІертар ду.

154-гІа хаттар: Къематдийнахь лешна шайн АллахІ муха вевзар ву?

Жоп: АллахІа шен ност гучуяьккхича, вевзар ву, Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) къематдийнахь махьшар-майданехь хиндолу хьал дуьйцуш аьлла: **“...ТІаккха Цо (АллахІа) эр ду: Шуний, Цунний (АллахІний) юккъехь цхьа билгало юй шуна И (АллахІ) вевзар волуш? Цара эр ду: ност (гучуяьккхар билгало) ю...”**.

[Бухáрі: 7439]

155-гІа хаттар: Къематдийнахь АллахІа Шен ност гучуяьккхича, хІун дийр ду АллахІан леша?

Жоп: Къематдийнахь АллахІа Шен ност гучуяьккхича, массо муъмин стаг а, зуда а, АллахІна сужуде гІур ду. Амма Дуьнен чохь болчу хенахь нахана гайтархьама, сужуд деш хиллачу нахе - мунафикъ нах бу уьш, цаьрга сужуд далур дац АллахІна.

Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам), къематдийнахь махьшар-майданехь хиндолу хьал дуьйцуш, аьлла: “...ТІаккха Цо (АллахІа) эр ду: Шуний, Цунний (АллахІний) юккъехь цхьа билгало юй шуна И (АллахІ) вевзар волуш? цара эр ду: ност (гучуяьккхар билгало) ю, тІаккха Цо (АллахІа) Шен ност гучуйоккхур ю, тІаккха Цунна сужуде гІур ву массо муъмин, (ша дуьнен чохь волуш) моттаргІанашний, нахана гайтархьамий АллахІана сужуд деш хилларг вуьсур ву (сужуд ца далуш)”.

[Бухарі: 7439]

156-гІа хаттар: АллахІ велалой?

Жоп: Ло. АллахІ велало шена луьчу хена.

157-гІа хаттар: Далил хІун ду АллахІ велалуш хиларан?

Жоп: Абу ХІурайрата (АллахІ реза хуьлда цунна) дийцина, АллахІан элчано (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) элира аьлла: “АллахІ шина стеган хьокъехь велало, цхьамма важа вен а вобь, тІаккха ший а ялсамане вобдуш волу, цара хаьттира: “И муха хир ду, хІай АллахІан Элча?” Цо элира: АллахІан некъахь хІокхо гІазот до, тІаккха иза шахІид хуьлу, цул тІаьхьа и вийначунна АллахІа гечдой, цо иман дуьллий, цо а АллахІан некъахь гІазот до, тІаккха цунах а шахІид хуьлу”.

[Муслим: 1890]

Цу хьадисехь вайна билгалдолу АллахІ велалуш хилар.

158-гІа хаттар: Муха велало АллаxІ, вай санна велало?

Жоп: Ца велало. АллаxІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “Шех тера цхьа а хІума дац”.

[Сурат: аш-Шурá, áйат: 11]

Муха велало - иза вайна хаа йиш яц. Муха велало бохуш, ойланаш ян а мегар дац. Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) вайна дийцина АллаxІ велалуш хилар, амма муха велало ца дийцина, ткъа вайна тІехь дерг вайна дийцинчух тешар, цадийцинчунна тІекхиа ца гІертар ду.

159-гІа хаттар: АллаxІа наб йой?

Жоп: АллаxІа цкъа а наб ца йо. АллаxІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: “Набаро а я наб озоро а дІа ца лоцу Иза”.

[Сурат: ал-БакъарахІ, áйат: 255]

160-гІа хаттар: И куьцаш иштта вай муха хІиттадо АллаxІан?

Жоп: И куьцаш вай хІиттош дац АллаxІан, АллаxІа Ша хІиттийна ду и куьцаш шен Къуръан чохь я вайн Пайхамаран (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) хьадисашкахь.

161-гІа хаттар: АллаxІан хьокъехь иштта хІуманаш дийца мегар ду я иштта хаттарш хІитто мегар ду?

Жоп: Мегар ду, лена шен АллаxІ вовза везаш ву. Амма мегар дац АллаxІа а, я цуьнан Пайхамара а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) вайна дийцинчул а соввийла гІерта, я цу АллаxІан куьцийн харц маьІнаш даха а мегар дац, цунах лууш дерг хІара ду, кхин ду бохуш, хІунда аьлча иза вайн Пайхамара а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам), я цуьнан асхьабаша а ца лелийна, мелхо а цара уьш дитина шаьш мадарра.

162-гІа хаттар: Далил хІун ду АллахІан хьокъехь иштта хІуманаш дийца мегар хиларан а я иштта хаттарш хІитто мегар хиларан а?

Жоп: "...Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) (цхьана) гІарбаше хаьттира, АллахІ мичахь ву аьлла? Цо элира: "Стиглахь ву"...".

[Муслим: 537]

Цу хьадисехь вайна билгалдолу цу тайпа хІуманаш АллахІан хьокъехь дийца мегар хилар а, иштта хаттарш хІитто мегар хилар а, вайна магарра Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) ша хаьттина цу гІарбаше, АллахІ мичахь ву аьлла, ткъа цу тайпа хІуманаш дийца а, я хатта а мегаш ца хиллехь, Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) хаьттина хир дацара, хІара хьадис девзаш волуш, иштта хаттарш дан мегар дац бохучо Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) мегаш доцург дина боху маьІна ду.

Ткъа и хьадис далил ду цу тайпа долу хІуманаш АллахІан хьокъехь дийца мегар хиларан а, иштта хаттарш хІитто мегарг хиларан а.

163-гІа хаттар: АллахІан юьхь ю, ши бІаьрг бу, ши куьг ду, пІелгаш ду, ког бу, ност ю аьлча, АллахІ адамех тарвар ца хуьлу из?

Жоп: Ца хуьлу. АллахІан юьхь ю шен кепара, адаман юьхь ю шен кепара, бежанан юьхь ю шен кепара, уьстагІан юьхь ю шен кепара, котаман юьхь ю шен кепара.

Бежанан ког бу аьлча, цхьанне цкъа а дага ма ца догІу бежанан ког адаман ког санна бу аьлла, мелхо а ша верриг кхета, бежанан ког аьлча, бежанан шен кепара ког хиларх, адаман когах тера а боцуш. Иштта кхета веза АллахІан ког бу, юьхь ю, ши куьг ду, ност ю аьлча иштта кхидолу куьцаш ду аьлча а, уьш дерриге а АллахІан шен кепара хиларх кхета веза, адамийнчух, я кхийолчу АллахІа кхоьллина йолчу цхьана хІуманаш тера а доцуш, хІунда аьлча АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **"Шех тера цхьа а хІума дац"**.

[Сурат: аш-Шўра, айат: 11]

164-гІа хаттар: Лена Шен Дела - АллахІ везаран билгало хІун ю?

Жоп: АллахІна дезарг дезаш хилар, АллахІна цадезарг ца дезаш хилар, АллахІа де бохург дар, АллахІа ма де бохург Іаддитар, АллахІах тешна болу бусалба нах безар, цаьрца гергарло леладар, АллахІах ца тешаш болу керста нах ца безар, цаьрца гергарло ца леладар.

165-гІа хаттар: АллахІа бохург деш ца хилча, иза АллахІ ца везар ду?

Жоп: Ду. АллахІа а, цуьнан Пайхамара а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) бохург деш воцуш, И Шиъ шена веза бохург, харцдерг дуьйцуш ву.

166-гІа хаттар: Бусалбанна керста веза мегар дуй?

Жоп: Мегар дац. Бусулбанна керста веза мегар дац, и керста шен къомах велахь а, я шен тайпанах велахь а, я шен чуьра гергара стаг велахь а, АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“АллахІах а, къематдийнах а тешачарна юккъехь нах карор бац хьуна - АллахІца а, Цуьнан Элчанца а мостагІалла лелош берш дукха безаш, уьш церан дай беллахь, я церан кІентий, я церан вежарий, я церан гергарнаш”**.

[Сурат: ал-МужадилахІ, айат: 22]

167-гІа хаттар: Бусалбанна керстанца гергарло лело мегар дуй?

Жоп: Бусалбанна мегаш дац, керстанах шен накъост а вина, и веза а везаш, цуьнга шен къайле а юьйцуш, я шен дагара дуьйцуш, и шен хІусаме а валош, я ша и волчу хьошалгІа а лелаш, цу кепара долу гергарло лело, АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“Муьмин наха ма бойла керста нахах шайна доттагІий”**.

[Сурат: али-Іимран, айат: 28]

Амма шеца доьшуш волчохь, я шен лулахо велахь, ишттачуьнца вистхуьлуш, охьахууш, иштта долу гергарло лело мегар ду, шен даг чохь и везар а ца хуьлуьйтуш.

168-гІа хаттар: АллахІал а, цуьнан Пайхамарал а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) цхъа а дукхавеза йиш юй бусалбанна?

Жоп: Яц. Цу шиннал а лакхара цхъа а вац. И шиъ санна, бусалбанна дукхавеза йиш йолуш цхъа а вац. Шен массо гергарчарел а дукхавеза везаш ву бусалбанна АллахІ а, цуьнан Пайхамар а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам).

169-гІа хаттар: Керста а волуш велларг цкъа а жобъжахатера аравер вуй?

Жоп: Вац. Керста а волуш велларг цкъа а жобъжахатера аравер вац, мелхо а даима жобъжахати чохъ Іийр ву, АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохъ: **“АллахІа ваІда (чІагІо) йина, мунáфикъ божаршна а, мунáфикъ зударшна а, керстанашна а цІарца йолу жобъжахати ю, уьш цу чохъ даима Іийр болуш”**.

[Сурат: ат-ТовбахІ, áйат: 68]

170-гІа хаттар: Керста а волуш веллачунна цхъанне дан шафáІат (я гІо) хир дуй къематдийнахъ, АллахІан Іазапах и хьалхаваккха?

Жоп: Хир дац. Керста а волуш веллачунна цкъа а чаккхе йоцуш, даима хинйолу жобъжахати ю. Цкъа а цу чуьра хьала а ца волуш, цхъаннен цунна дан шафáІат (я гІо) а доцуш, цІергахъ вогур ву иза, АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохъ: **“Баккъал а, АллахІа наьІалт аьлла керстанашна, Цо кечйина царна жобъжахати. Уьш цу чохъ даима Іийр бу. Царна карор вац (шайн) тІехІотта стаг а, гІоьнча а”**.

[Сурат: ал-Ахъзáb, áйат: 64-65]

171-гІа хаттар: Пайхамарийн а, Эвляийн а хирдолуш дац керста а волуш веллачунна дан шафáІат (я гІо)?

Жоп: Хир дац. Пайхамарийн а, я Эвлиийн а, я АллахІан новкъахь дІакхелхина болчу шахІидийн а, я цхъана адамийн дан шафáІат (я гІо) хир дац керста а волуш веллачунна, и АллахІан Іазапах хьалхаваккха, и керста Пайхамарийн, я Эвлиийн уллера гергара стаг велахь а, АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“Баккъал а, АллахІа наьІалт аьлла керстанашна, Цо кечйна царна жожжахати. Уьш цу чохь даима Іийр бу. Царна карор вац (шайна) тІехІотта стаг а, гІоьнча а”**.

[Сурат: ал-Ахъзáб, áйат: 64-65]

172-гІа хаттар: ШахІидаша шайн гергарчарех 70 стагана шафáІат (я гІо) дийр долуш дац къематдийнахь?

Жоп: Ду. Нагахь уьш бусалба хиллехь. Нагахь уьш керста хиллехь, дан шафáІат (я гІо) хир долуш дац царна шахІидийн, я Пайхамарийн, я Эвляийн.

173-гІа хаттар: Къематдийнахь шахІидаший, я Пайхамарший, я Эвляяший шена луучунна шафáІат (я гІо) дан йиш хир яц?

Жоп: Хир ю, нагахь ши бехкам кхочуш хилахь:

1- ШафáІат дийрдолчунна шафáІат дан АллахІа пурба далар.

2- ШафáІате хьаштволучунна шафáІат дайта АллахІ резахилар.

И ши бехкам кхочуш хилча бен, кхечунна шафáІат (я гІо) дан йиш хир яц цхъаннен а къематдийнахь. Цхъана а Пайхамаран, я шахІидан, я Эвляян дан шафáІат (я гІо) хир дац, нагахь АллахІа пурба ца лахь, ткъа АллахІа, шафáІат (я гІо) ша реза хиллачунна дайтий бен, пурба лур дац, ткъа АллахІ цкъа а реза а хир вац, я геч а дийр дац Цо керста а волуш веллачунна.

174-гIа хаттар: Нұхь - Пайхамаран хиллий дан шафáIат (я гIо) шен кIантана?

Жоп: Ца хилла. Нұхь - Пайхамаран кIант керста хилла. Цуьнан шен кIантана дан гIо а ца хилла.

ИбрáхIím - Пайхамаран да керста хилла, цуьнан шен дена дан гIо а ца хилла.

ЛýтI - Пайхамаран зуда керста хилла, цуьнан шен зудчунна дан гIо а ца хилла.

175-гIа хаттар: Керста нахах тарвала мегий шен духарца?

Жоп: Ца мега. Керста нахах тарвалар шен духарца, я шен леларца, я шен кечваларца, я муьлхха а кхечу хIуманца хьарам ду. Ибн Iумара (АллахI реза хуьлда цушинна) дийцина, АллахIан Элчано (саллаллахIу IалайхIи ва саллам) элира аьлла: **“Муьлхха а цхьана нахах тарвелларг – уьш берриг ву”**.

[Абý Дáвýд: 4031]

176-гIа хаттар: Керста нехан даздарш (праздникаш) даздан мегий?

Жоп: Ца мега. Хьарам ду керста нехан даздарш даздар.

177-гIа хаттар: Далил хIун ду керста нехан даздарш (праздникаш) даздан хьарам хиларан?

Жоп: Ибн Iумара (АллахI реза хуьлда цушинна) дийцина, АллахIан Элчано (саллаллахIу IалайхIи ва саллам) элира аьлла: **“Муьлхха а цхьана нахах тарвелларг – уьш берриг ву”**.

[Абý Дáвýд: 4031]

Цу хьадисо гойту муьлхха а кепара керста нахах тарвала мегаш ца хилар, башхалла яц духарца тарвелча а, я леларца тарвелча а, я церан даздарш (праздникаш) даздарца тарвелча а.

178-гІа хаттар: Керла шо даздар керста нехан Іадат ду я бусалба нехан Іадат ду?

Жоп: Керста нехан Іадат ду.

179-гІа хаттар: Вина де, я 23 февраль, я 8 март даздар бусалба нехан Іадат ду, я керста нехан Іадат ду?

Жоп: Керста нехан Іадат ду.

180-гІа хаттар: Бусалба нехан даздарш (праздникаш) маса ду?

Жоп: Бусулба нехан даздарш (праздникаш) шиъ ду.

181-гІа хаттар: Муълха ду и шиъ?

Жоп:

1- Марха досту де.

2- ГІурбанна урс хьокху де.

182-гІа хаттар: Бусалбано керста декъалван мегий совІатца я декъалваран дешнашца керста нехан даздаршкахь (праздникашкахь)?

Жоп: Ца мега. Хьарам ду.

183-гІа хаттар: Бусалбано керстанна хІума йохка, цуьнгара хІума эца мегар дуй?

Жоп: Мегар ду.

184-гІа хаттар: Керстано делла совІат схьаэца мегар дуй?

Жоп: Мегар ду. Керстано делла совІат схьаэца мегар ду, амма керста нехан даздар (праздник) долчу дийнахь делла совІат схьаэца мегар дац.

185-гІа хаттар: Лулахо я вевзаш волчу керста стеган гергара цхьаь велча, цуьнга кадам бан мегар дуй?

Жоп: Мегар ду. Делахь а, велларг керста велахь, цунна АллахІа гечдойла ала мегар дац. Кхечу дешнашца кадам бан мегар ду, церан килса чу ца вьодуш я церан тезетахь ца лаьтташ.

186-гІа хаттар: Керста стаге юхалург хІума яла а, цуьнгара юхалург хІума яккха а мегар дуй?

Жоп: Мегар ду.

187-гІа хаттар: Бусалба динан а, бусалба нехан а уггар чІогІа мостагІий муьлш бу?

Жоп: Жуьгтий бу.

188-гІа хаттар: Бусалба динан а, бусалба нехан а уггар чІогІа мостагІий жуьгтий хиларан далил хІун ду?

Жоп: АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“Хьуна карор ма бу нахана юккъехь уггар чІогІа муьмин нахаца мостагІалла дерш, жуьгтий а, ширк динарш а”**.

[Сурат: ал-МаидахІ, айат: 82]

189-гІа хаттар: Бусалба стагана шен бусалба ваша везар тІехь дуй?

Жоп: Ду. Бусалба стагана берриг а бусалба нах безар тІехь ду, шена уьш бевзаш бацахь а, я уьш шен къомах, я шен тайпанна, я шен гергара нах бацахь а.

190-гІа хаттар: “БидІат” бохург хІун ду?

Жоп: “БидІат” бохург бусалба динехь (шарІехь) керла хІума юкьадакхар ду, Пайхамара а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) я цуьнан асхьабаша а лелийна а доцуш долу.

191-гІа хаттар: Машенаш, кеманаш, телефонаш, иштта кхин царех тера ерш хуьлий бидІат, уьш ма яц Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) я цуьнан асхьабаш лелийна?

Жоп: Ца хуьлу. “БидІат” бохучу дешан ши маьІна ду: Іаьрбийн маттахь шен маьІна ду, бусалба динехь (шарІехь) шен маьІна ду.

1- Іарбийн маттахь цуьнан долу маьІна – Дуьнен чохь цкъа а хилла доцуш долу керла хІума юкъадаккхар, дуьненахь керла хІума юкъадаккхар ду, масала: цу маьІни тІедобгІча, машин, кема, телефон бидІат хуьлу, иштта кхидІа къематде кхаччалц керла юккъе мел дер-дериг цхьаьна. Ткъа хІара тайпа долу бидІат хилар новкъа цхьа а хІума дац динехь (шарІехь).

2- Бусалба динехь (шарІехь) цуьнан долу маьІна - бусалба динехь (шарІехь) керла хІума юкъадаккхар ду, Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) я цуьнан асхьабаша лелийна доцуш долу, масала: цу маьІни тІедобгІча, Іуьйра - ламаз кхо ракаІат дар бидІат хуьлу, хІунда аьлча Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) я цуьнан асхьабаша цкъа а ши ракаІат бен ца дина Іуьйра ламаз. Делкъа - ламаз пхи ракаІат дар бидІат хуьлу, хІунда аьлча Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) я цуьнан асхьабаша цкъа а диь ракаІат бен ца дина делкъа - ламаз, иштта кхин муьлхха а Іибадат хуьлу бидІат, нагахь Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) я цуьнан асхьабаша дина доцуш долу Іибадат ахь дича.

Вайн хьекъалшца и вайна мел дика хетахь а, иза дика дац, мелхо а вон ду, хІунда аьлча Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) я цуьнан асхьабаша ца дина иза, и дика хиллехьара, Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) я цуьнан асхьабаша дитина хир ма дацара иза, масала: вайн хьекъалшца дуьстича, дика хІума ма ду ши ракаІат долу Іуьйра - ламаз кхо ракаІат дар, ши бисмалла деша дезачехь кхин цхьа бисмалла сов дешна-кха, вайн хьекъалшца дуьстича, дика хІума ма дай иза, хІунда аьлча бисмалла дешар вон хІума ма дац! Амма бусалба динца (шарІаца) дуьстича, иза вон хІума ду! бидІат ду! ХІунда аьлча Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи

ва саллам) я цуьнан асхъабаша а ца дина иза, дика хиллехь, цара дийр дара. Иштта кхин муьлхха а Ибадат цу тIе тардо.

Ткъа вай, бидIат лело мегар дац аьлча, дуьйцуш дерг, я Пайхамара (саллаллахIу IалайхIи ва саллам) бидIат ма леладе аьлла бохучу хенахь дуьйцуш дерг - и шозлагIа маьIнехь долу бидIат ду, хьалхара маьIнехь долу бидIат цу юкъадогIуш дац, Пайхамаран (саллаллахIу IалайхIи ва саллам) хьадисехь дийцинарг шозлагIчу маьIнехь дерг ду, динехь (шарIехь) керла хIума юкъадаккхар ду, Ибадатехь керла хIума юкъадаккхар ду, дуьнненан керла хIума юкъадаккхар дац.

192-гIа хаттар: БидIатан хьокъехь хIун аьлла вайн Пайхамара (саллаллахIу IалайхIи ва саллам)?

Жоп: БидIатан хьокъехь Пайхамара (саллаллахIу IалайхIи ва саллам) аьлла: “...Керла юкъа мел даьккхина хIума бидIат лоруш ду, ткъа массо а бидIат тилар ду, ткъа массо а тилар жоьжахате гIура долуш ду...”.

[Насáй: 1577]

193-гIа хаттар: Дика бидIат лело мегаш дуй?

Жоп: Бусалба динехь дика бидIат хила а ца хуьлу. Пайхамара (саллаллахIу IалайхIи ва саллам): “Мел долу бидIат тилар ду”, - аьлла, “Вон бидIат тилар ду”, - ца аьлла.

194-гIа хаттар: Боьрша наха маж лелоран хьукма хIун ду?

Жоп: Маж лелор важиб ду. Пайхамаран (саллаллахIу IалайхIи ва саллам) суннат кхочушдан ният долуш лелийначунна ял хир ю, ткъа и дIайошучух а, я лоргуш волучух а къа хьаьрчар ду.

195-гІа хаттар: Далил хІун ду маж лелор важиб хиларан?

Жоп: Маж лелор важиб хиларан далилаш шортта ду, царах цхъаъ:

Ибн Іумара (АллахІ реза хуьлда цушинна) дийцина, АллахІан Элчано (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) элира аьлла: **“Мекхаш дІадаха, мажош охъахеца”**.

[Бухарі: 5893]

196-гІа хаттар: Маж тоеш хадо мегар дуй?

Жоп: Можа тІера цхъа а чо хадо мегар дац, ша ма-ярра охъахеца езаш ю маж, хеда а ца еш. Ша ма-ярра охъа хецчий бен, кхочуш хуьлуш дац маж лелоран суннат, ткъа ларга лоргуш маж лелош верг маж лелор суннат кхочуш деш вац.

197-гІа хаттар: Зударша хьжаб лелоран хьукма хІун ду?

Жоп: Зударша хьжаб лелор важиб ду, АллахІна а, Цуьнан Пайхамарна а (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) муьтІахь хила ният долуш лелийначунна ял хир ю, ткъа и целелийначунна къа хъаьрчар долуш а ду. Зударша шайн куьйгаш а, юьхь а йоцург, кхийолу муьлхха а меже хийрачу божаршна гайтар хъарам ду.

198-гІа хаттар: Далил хІун ду зудчунна хьжаб лелор важиб хиларан?

Жоп: Зударшна хьжаб лелор важиб хиларан далилаш шортта ду, царах цхъаъ:

АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохь: **“ХІай Пайхамар! Ала хъан зударшка а, хъан мехкаршка а, бусалба нехан зударшка а, шайна тІе шайн оба (хьжаб) йохийла цара...”**.

[Сурат: ал-Ахъзаб, айат: 59]

Цу айатехь вайна билгалдолу зударшна хьжаб лелор важиб хилар.

199-гІа хаттар: Эшаршка ладогІа мегаш дуй?

Жоп: Мегаш дац. Эшаршка ладогІар хъарам ду.

200-гІа хаттар: Далил хІун ду эшаршка ладогІа хъарам хиларан?

Жоп: Эшаршка ладогІа хъарам хиларан Къуръанчуъра далил:

АллахІа боху Шен сийлахьчу Къуръан чохъ: **“Нахах цхъаверг ву, шегахъ Іилма доцуш, даьсса хабарш (эшарш) оьцуш верг, АллахІан некъах нах тилорхъама, сийсазбой схъалоцу цо и (АллахІан некъ). Оцу наханна - сийсаздолу Іазап (хир) ду”.**

[Сурат: Лукъмáн, áйат: 6]

Пайхамаран асхъаб волчу ІабдуллахІ ибн МасІуда (АллахІ реза хуьлда цунна) аьлла: **“ВаллахІи, цу áйатехъ юьйцург эшар ма ю”.**

Эшаршка ладогІа хъарам хиларан хъадисера далил:

Элчано (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) аьлла: **“Сан умматехъ цхъа нах хир ма бу, зина а, дари а (шелк), къаьркъа а, эшарш а хъаналъеш”.**

[Бухáрі: 5590]

Цу áйатехъ а, хъадисехъ а вайна билгалдолу, эшаршка ладогІа мегарг ца хилар, цаьрга ладогІар хъарам хилар.

Кху тІехъ хъалхара дакъа чекха дели, хІара иманан ялх бахханех хъалхара бух буьцуш - дара, ткъа АллахІа пурбалахъ бисан пхиь, иштта кху кепара, хІора ша-ша ара боккхур бу.

Хастам бу шен ниІматашца диканиг кхочуш хуьлуьйтуш волчу АллахІан. АллахІера салават а, салам а хуьлда Іаламех кьинхетам бан ваийтинчу вайн Пайхамарна!